



**QORTI CIVILI  
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF  
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tal-21 ta' Ottubru, 2010

Citazzjoni Numru. 293/2008

Kawza fil-lista: 16

**A B  
vs  
C B**

**Il-Qorti,**

Rat ir-rikors guramentat li permezz tieghu l-attur ippremetta: li l-partijiet iffirmaw kuntratt ta' separazzjoni konsenswali fis-17 ta' Novembru 2004 in atti Nutar Dottoressa Lisa Schembri; li fost il-kondizzjonijiet hemm "imposti" hemm l-obbligu ta' l-attur li jhallas lill-konvenuta, bhala manteniment ghal binhom minuri, is-somma mensili ta' LM169, illum €393.66; li minn dak iz-zmien lil hawn "ic-cirkustanzi finanzjarji ta' l-attur inbiddu radikalment kif prevvist fl-artikolu 54[7] tal-Kap.16"; li hu pprova nutilment, anke fil-proceduri tal-medjazzjoni, sabiex

jintlahaq ftehim dwar manteniment “aktar ragjonevoli li jkun jrrifletti l-qagħda attwali”; li huwa ottjena l-awtorizzazzjoni sabiex jipprocedi b' din l-istanza; għalhekk qed jitlob li din il-Qorti [1] “tiddikjara li c-cirkostanzi finanzjarji u ekonomiċi ta' l-attur inbiddu radikalment .. u b' hekk jissussistu c-cirkostanzi kontemplati fl-artikolu 54[7] tal-Kap.16”; [2] tordna varjazzjoni fil-kuntratt tas-separazzjoni, senjatament fil-klawsola 3[1], u dan billi tipprovdi għal manteniment ridott retroattivament mill-jum li fih tilef l-impieg tiegħu; [3][4] tinnomina nutar pubbliku sabiex jippubblika l-att korrettorju relattiv, u kuratur sabiex jirrapprezenta l-eventwali kontumacia tal-konvenuta; bl-ispejjez;

Rat ir-risposta guramentata li biha l-konvenuta eccepjet: [1] li l-artikolu 54[7] tal-Kap.16 citat mill-attur, kemm fil-premessi kif ukoll fl-ewwel talba tiegħu, mhuwiex applikabbli għal kaz odjern li jittratta manteniment, mhux impost minn qorti, izda pattwit bejn il-partijiet, u allura huwa applikabbli, mhux dak kontenut fl-imsemmi artikolu, izda r-regoli fundamentali li jirregolaw l-kuntrattati; [2] li skond il-kuntratt il-manteniment seta' jigi varjat biss skond l-gholi tal-hajja; [3] li l-attur għandu l-mezzi biex jissomministra l-manteniment pagabbli minnu; [4] li t-talba sabiex ir-riduzzjoni ta' retta alimentarja ssir retroattivament mhijex mahsuba fil-ligi; [5] li t-tielet u r-raba talbiet ta' l-attur huma superfluwi;

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi l-affidavits prezentati;

Semgħet ix-xhieda bil-gurament;

Ikkunsidrat;

### **Azzjoni**

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob li din il-Qorti tvarja, billi tirriduci, l-manteniment pattwit bejn il-partijiet fil-kuntratt tas-separazzjoni fuq indikat, u li hu pagabbli lill-attrici, fl-imsemmi ammont, għal binhom minuri; u dana stante tibdil fic-cirkostanzi finanzjarji ta' l-attur.

Min-naha taghha l-konvenuta, filwaqt li ssollewat punt ta' natura procedurali, qed topponi ghal din it-talba, peress li ma jezitztux ir-rekwiziti sabiex issir il-varjazzjoni ta' dak pattwit bejn il-partijiet.

## **Il-Fatti**

Illi permezz ta' kuntratt<sup>1</sup> ta' separazzjoni personali ffirmat bejn il-partijiet fis-17 ta' Novembru 2004, dawn, inter alia, kienu ftehm u li l-attur jhallas lill-konvenuta, bhala manteniment ghal binhom D li twieled fil-11 ta' Dicembru 1993, is-somma mensili ta' LM169, illum €393.66, liema ammont kellu jigi rivedut awtomatikament kull sena skont l-gholi tal-hajja kif rifless fl-indici ufficjali.

Fl-istess kuntratt, u senjatament fil-paragrafu [ii] klawsola [3] il-partijiet ftehimu hekk: "The maintenance set out in this Article shall not otherwise be subject to revision or reduction in the event that the wife possesses gainful employment or if there is any other change in the parties' respective means and conditions."<sup>2</sup>

Illi mill-provi jirrizulta li fiz-zmien li l-partijiet iffiraw il-kuntratt tas-separazzjoni, l-attur kien jahdem, bhala lift salesman, ma' Panta Lesco Ltd u kellu paga netta ta' €1,006 [ekwivalenti ghal LM432] fix-xahar, li minnhom allura kien ihallas lill-attrici is-somma ta' €394 [ekwivalenti ghal LM169] kif pattwit, liema somma kienet tkopri l-ispejjez kollha ta' l-edukazzjoni tal-minuri, inkluz il-mizata ta' l-iskola St.Martin's fejn kien jattendi t-tifel. Dawn l-ispejjez il-konvenuta baqghet thallashom, anke fiz-zmien meta l-attur kien dizokkupat u anke fiz-zmien meta, ghalkemm kien jahdem, ma kienx ihallas l-ammont shih.

Illi l-problema dwar il-hlas ta' manteniment fl-ammont pattwit, bdiet meta l-attur spicca redunant minn ma' Panta Lesco, u komplet, peress li x-xogholijiet li kien sab sussegwenti ma kienux jrrendu dak in-net income mensili li kien jaqla' qabel. Hekk, jghid li ma' Coleiro kellu €745 [ekwivalenti ghal LM320] netti fix-xahar, filwaqt li ma

---

<sup>1</sup> Fol.4 *et seq.*

<sup>2</sup> Sottolinear tal-Qorti

Dacoutros kellu l-istess introjtu. L-attur jghid ukoll li l-illum huwa qiegħed impjegat mal-kumpanija OK Ltd. b' paga netta ta' €590 [ekwivalenti għal LM253] fix-xahar. Huwa jghid li, għalkemm għandu relazzjoni, izda jghix wahdu go dar tal-familja tiegħu.

### **Konsiderazzjonijiet tal-Qorti**

#### *Osservazzjonijiet guridici*

In tema legali jigi osservat li jinsab abbraccjat mill-gurisprudenza nostrali l-principju li s-separazzjoni konsenswali għandha n-natura ta' kuntratt veru u proprju, b' mod li l-pattijiet li jsiru fiha ma jistghux jithassru jew jigu mibdula hliet bil-volonta' tal-kontraenti, jew bir-rinunzja, jew għar-ragunijiet li l-kuntratti in generali jistghu jigu mhassra. Fil-kaz ta' separazzjoni konsenswali "il detto obbligo [di somministrare alimenti] non essendo legale, ma derivante da convenzione, sebbene contrattato fra persone alle quali la legge impone l' obbligo di somministrare gli alimenti, devono essere allo stesso applicate le regole ordinarie dei contratti." [PA Anton Maria Cesario vs Aetano Cesario [1880] citata b' approvazzjoni fil-kawza PA Helen Galea vs Carmelo Galea deciza 2.02.1956, u kazistika citata]

L-unicu eccezzjonijiet għal dan il-principju jinsabu: [1] fid-dispost ta' l-Artikolu 61 tal-kapitlu 16 relattiv għal kura u kustodja tal-minuri; u [2] fil-principju *nemo ad impossibilia tenetur* applikat fit-termini ta' l-insenjament tal-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Civili fil-kawza Alfred Grech vs Pauline Grech deciza 16.04.2004

F'din l-ahhar sentenza l-Qorti rrikonixxiet li persuna tista' tinhall mill-obbligu kontrattwali tagħha f' kaz ta' cirkostanzi li huma gravi u eccezzjonali jew indipendenti mill-volonta' tal-parti. Izda dan però fic-cirkostanzi l-aktar eccezzjonali u ben provati meta l-Qorti tkun għal kollox konvinta li c-cirkostanzi godda kienu poggew lill-parti fl-impossibilita' fis-sens reali u estrem tal-kelma [App. Mary Vella vs Mario Vella [1996]. Għalhekk is-simplici kambjament fic-cirkostanzi ma jibbastax biex tirradika d-dritt ta' revizjoni, u fin-nuqqas ta' cirkostanzi tan-natura kif fuq spjegat,

ghandu jibqa' jirrenja l-principju fundamentali f' materja ta' kuntratti li *pacta sunt servanda*. Wara kollox, hija lecita l-prezunzjoni li meta l-partijiet dahhlu volontarjament f' kuntratt ta' separazzjoni personali, trattandosi ta' ftehim u mhux ta' impozizzjoni, bhala fil-kaz ta' sentenza, li huma ftehimu fl-ahjar interess taghhom it-tnejn.

*Osservazzjonijiet fattwali*

Illi fil-meritu l-Qorti tosserva li l-attur ma rnexxielux jipprova ghas-sodisfazzjoni tal-Qorti li, wara t-terminazzjoni ta' l-impieg tieghu ma' Panta Lesco, fid-29 ta' Novembru 2006, huwa sab ruhu fl-impossibilita' reali li jhallas l-ammont ta' manteniment pattwit minnu. Din il-konkluzjoni hija bazata fuq is-segwenti riflessjonijiet:

[1] Illi ma jirrizultax provat, u ma ngiebet ebda prova, jew pretensjoni da parti ta' l-attur fis-sens li dana jsufri minn kondizzjoni medika li timpedih milli jaghmel certu tip ta' xoghol, jew li jiehu *part-time job* biex izid ma' l-introjt mensili tieghu. Mill-provi jidher li l-attur huwa persuna tajba ghax-xoghol u kapaci tiggera ntrojt.

[2] Illi fil-kuntratt tas-separazzjoni huwa ftiehem li l-manteniment pattwit kellu jibqa' jithallas anke fil-kaz ta' kambjament fic-cirkostanzi finanzjarji tal-partijiet; testwalment il-klawsola 3[ii] tghid: "The maintenance set out in this Article shall not otherwise be subject to revision or reduction in the event .... [that] there is any other change in the parties' respective means and conditions." Dan juri li l-partijiet volontarjament u b' mod l-aktar manifest intrabtu, ghax f' dak iz-zmien hekk hassew li kien jaqblilhom, li r-rata alimentarja konvenuta bejniethom tibqa' l-istess irrispettivament minn kull tibdil finanzjarju li l-huma seta' jkollhom fil-futur, kemm tajjeb kif ukoll hazin. Ma saret ebda rizerva da parti ta' hadd, ghajr ghar-revizjoni skont l-gholi tal-hajja; u, ghalhekk l-partijiet, inkluz allura l-attur, huma aktar marbutin bir-rata miftehma, ghar-raguni li huma stess eskludew *expressis verbis* kull kambjament fir-rata alimentarja. Hekk xtaqu, hekk riedu u hekk ftehimu.

Il-Qorti thoss li hija lecita l-prezunzjoni li, meta l-attur accetta dawn il-klawsoli, huwa kien ghamel il-kalkoli tieghu, kif jidher car ukoll mill-kontenut tas-sub-paragrafu [iv], u ghalhekk kellu jiehu in konsiderazzjoni l-fatt, mhux imprevedibbli fid-dinja tallum, li l-impieg tieghu mas-socjeta' li kienet thaddmu seta' jigi terminat ghal xi raguni estranea ghal volonta' tieghu. Izda l-attur deherlu li kellu jiehu dan ir-riskju, forsi ghax kien konvint li, fi kwalunkwe kaz, hlief fil-kaz ta' mard, huwa kapaci jiggenera ntrojt li jippermettilu jhallas komodament l-ammont pattwit.

[3] Illi lanqas jista' jigi validament promoss l-argument li l-ammont miftiehem huwa wiehed sostanzjali, fid-dawl tal-fatt li dan, kif xehdet il-konvenuta, kien ikopri l-ispejjez ta' l-edukazzjoni tat-tifel li f' dak iz-zmien kien jattendi skola privata.

[4] Illi l-mezzi tal-konvenuta llum huwa fattur irrelevanti ghall-finijiet tal-vertenza in dizamina, kemm minhabba dak pattwit fil-paragrafu [ii] ta' l-imsemmija klawsola, kif ukoll ghax il-crux tal-kwistioni prezenti hija l-impossibilita' o meno da parti ta' l-attur li jadempixxi l-obbligi kontrattwali tieghu.

Illi in kwantu ghall-ewwel eccezzjoni sollevata mill-konvenut, il-Qorti tosserva li, ghalkemm huwa minnu li l-artikolu kkwotat fir-rikors guramentat jikkontempla sitwazzjoni diversa minn dik meritu tal-kawza odjerna, li hi bazata fuq obligazzjoni *ex contractu* u mhux *ope sententiae*, izda kemm mill-premessi, kemm mill-kawzali u kemm mit-talbiet, ma hemmx dubju li l-azzjoni hija wahda naxxenti minn obligazzjoni kontrattwali u bazata fuq tibdil fic-cirkostanzi finanzjarji tal-konvenut. Di fatti t-tieni talba hija proprju intiza ghall-varjazzjoni ta' l-obbligazzjoni kontrattwali kontemplata fl-artikolu precitat. Ghalhekk ma jistax jinghad li l-attur ma kienx car f' dak li qed jippremetti, ir-raguni tat-talbiet, u f' dak li qed jitlob; u certament il-konvenuta kienet fil-pozizzjoni li tiddefendi ruhha adegwatament, u ma sofriet ebda pregiudizzju. Ghal dawn ir-ragunijet din il-Qorti hi tal-fehema li din l-eccezzjoni tal-konvenuta hija nfondata fil-fatt u fid-dritt.

Kopja Informali ta' Sentenza

Dan premiss u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehema li t-talba attrici, u dawk sussegwenti, konsegwenzjali ghall-istess, huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

**Decide**

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi, filwaqt li tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuta, tichad it-talbiet attrici, bl-ispejjez kontra l-attur; hlief dawk relattivi ghall-ewwel eccezzjoni li ghandhom ikunu a kariku tal-konvenuta.

**< Sentenza Finali >**

-----TMIEM-----